

Data publikacji: 06-05-2013

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII KADENCJA**

Warszawa, dnia 3 maja 2013 r.

Druk nr 351

**KOMISJA
USTAWODAWCZA**

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 85a ust. 3 pkt 1 Regulaminu Senatu Komisja Ustawodawcza wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniona jest senator Grażyna Sztark.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Piotr Zientarski

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1. W ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 169, poz. 1418, z późn. zm.¹⁾) w art. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) był w dniu 1 września 1939 r. obywatelem polskim, miał miejsce zamieszkania, w rozumieniu przepisów obowiązujących w tej dacie, na byłym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz opuścił je z przyczyn, o których mowa w art. 1;”.

Art. 2. Osoby, którym odmówiono potwierdzenia prawa do rekompensaty z powodu niespełnienia wymogu zamieszkiwania w dniu 1 września 1939 r. na byłym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, mogą ponownie złożyć wniosek o potwierdzenie prawa do rekompensaty w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 195, poz. 1437, z 2008 r. Nr 197, poz. 1223, z 2010 r. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2012 r. poz. 1195.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projektowana ustawa o zmianie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 października 2012 r. (sygn. akt SK 11/12), stwierdzającego niezgodność art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 169, poz. 1418, z późn. zm.; dalej jako: ustawa rekompensacyjna) z Konstytucją.

Sentencja powołanego rozstrzygnięcia została opublikowana w Dz. U. z 2012 r. poz. 1195 (data publikacji: 30 października 2012 r.).

2. Przedmiot i istota wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego

2.1. Trybunał orzekł, że art. 2 pkt 1 ustawy rekompensacyjnej w zakresie, w jakim uzależnia prawo do rekompensaty od zamieszkiwania w dniu 1 września 1939 r. na byłym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, narusza gwarancję płynącą z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

2.2. Odwołując się do swych wcześniejszych wypowiedzi (sygn. K 33/02 i K 2/04), a także do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu (sprawa Broniowski przeciwko Polsce, skarga nr 31443/96), Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że układy republikańskie nie ustanowiły podstawy do dochodzenia roszczeń przez zabużan, lecz były jedynie źródłem „uzasadnionych oczekiwań” po ich stronie. „(...) przyrzeczona [w umowach republikańskich] kompensacja miała przede wszystkim cechy świadczenia «pomocowego» o charakterze w pierwszej kolejności socjalnym (a nie tylko odszkodowawczym), umożliwiającego obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej ponowny start życiowy po utracie mienia pozostawionego poza nowymi granicami państwa polskiego (...). Nie miała [ona] i nadal nie ma natury i cech [czystego] odszkodowania (w znaczeniu cywilnoprawnym) za mienie wywłaszczone *de facto* (lub bez podstawy prawnej), ale charakter *sui generis* (...) pomocy majątkowej dla obywateli polskich, którzy objęci zostali przemieszczeniem na terytorium państwa polskiego w jego powojennych granicach.”

Zarówno przed wejściem w życie ustawy rekompensacyjnej, jak i na jej gruncie uprawnienia zabużan (poprzednio realizowane wyłącznie w formie zaliczenia na poczet ceny sprzedaży nieruchomości należącej do Skarbu Państwa albo opłat z tytułu użytkowania wieczystego lub sprzedaży budynków, a obecnie również w formie świadczenia pieniężnego) były poddane reżimowi publicznoprawnemu, co przejawia się przede wszystkim w tym, że uprawnienia te muszą zostać potwierdzone na drodze administracyjnej i nie mogą być przedmiotem obrotu między podmiotami prawa prywatnego. Ich natura pociąga za sobą także możliwość wprowadzania ograniczeń, m.in. ze względu na interes publiczny i barierę zdolności realizacyjnych państwa, będącego – stosownie do art. 1 Konstytucji – dobrem wspólnym. Zachodzi przy tym potrzeba dynamicznego ujmowania powinności kompensacyjnych w miarę upływu czasu, a to głównie z uwagi na wspomniany już, a przeważający w tym zakresie, element socjalny (pomocy dla obywateli przesiedlonych).

Jednakże nie zmienia to faktu, że prawo do rekompensaty przewidziane w ustawie rekompensacyjnej (podobnie jak wcześniejsze prawo do zaliczenia) jest prawem majątkowym (w ujęciu zaś art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności – mieniem), a tym samym jakiegokolwiek jego ograniczenie powinno mieścić się w konstytucyjnych oraz konwencyjnych ramach, w tym zwłaszcza – odpowiadać zasadzie proporcjonalności.

2.3. Zakwestionowana przesłanka domicylu z art. 2 pkt 1 ustawy rekompensacyjnej, a więc wymóg zamieszkiwania na byłym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie przed, nie po, ale dokładnie w dniu 1 września 1939 r., została „przeniesiona” z ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. o zaliczaniu na poczet ceny sprzedaży albo opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa wartości nieruchomości pozostawionych poza obecnymi granicami państwa polskiego (Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 39, z późn. zm.), a jej pierwowzorem było stwierdzenie zawarte w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 1991 r. (sygn. akt III CZP 84/90). Co ważne – jej interpretacja w przeważającej liczbie rozstrzygnięć zapadających w oparciu o postanowienia ustawy rekompensacyjnej odwoływała się wprost do współczesnej definicji miejsca zamieszkania (art. 25 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, dalej jako: k.c.). Jedynie w nielicznych wyrokach sądów administracyjnych prezentowane było odmienne stanowisko, uwzględniające ustawodawstwo międzywojenne, które dopuszczało posiadanie kilku miejsc zamieszkania, tzn. jednego głównego oraz dowolnej liczby dodatkowych, przy czym to pierwsze odpowiadało miejscu zamieszkania

w aktualnie przyjmowanym znaczeniu. Niemniej podkreślić trzeba, że na ogół w orzecznictwie fakt wyjazdu z tzw. kresów wschodnich przed dniem 1 września 1939 r., np. w związku ze zmianą pracy, traktowany był jako równoznaczny z przeniesieniem centrum życiowego danej osoby i jej rodziny – a w rezultacie także jej miejsca zamieszkania. Notabene taki właśnie sposób interpretacji warunku zamieszkiwania w dniu 1 września 1939 r. na byłym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stał się powodem negatywnego rozstrzygnięcia o prawach osoby, która zainicjowała postępowanie w sprawie SK 11/12.

2.4. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, omawiana przesłanka została wprowadzona jako wyznacznik zakresu podmiotowego prawa do rekompensaty. Oczywiście jest przy tym to, że wymóg zamieszkiwania przez właścicieli nieruchomości zabużańskich na byłym terytorium państwa polskiego w ściśle określonej dacie skutkuje zawężeniem, a nie rozszerzeniem kręgu osób uprawnionych. Jego podstawowym zadaniem jest zatem dopasowanie zakresu i poziomu realizacji roszczeń zabużańskich do możliwości budżetowych państwa. W tym sensie spełnia kryterium racjonalności instrumentalnej („przydatności”). Tyle że jednocześnie trudno uznać go za spójny z dominującym socjalnym charakterem rekompensat, o którym to była mowa powyżej. Uwagę zwraca ponadto swoista niekonsekwencja w podejściu do zjawiska repatriacji. Cezura czasowa została bowiem przypisana tylko do jednego wymiaru – zamieszkiwania na kresach wschodnich przed przesiedleniem się na obecne terytorium Polski. Tego rodzaju ograniczenie nie towarzyszy natomiast aspektowi związanemu z zamieszkiwaniem na tym ostatnim. Nie jest to wszakże przypadkiem, jako że inicjatywa podjęta w tej mierze spotkała się ze stanowczą krytyką w wyroku 15 grudnia 2004 r. (K 2/04).

Jeszcze większe wątpliwości budzi jednak test „konieczności”. Przesłanka domicylu w analizowanej postaci nie była początkowo uważana za niezbędne kryterium przyznawania rekompensat. W szczególności nie wynikała ona z układów republikańskich, a w przywołanej wcześniej uchwale III CZP 84/90 pełniła raczej rolę dookreślającą i nie stanowiła o istocie wniosku Sądu Najwyższego. Wyrwana z kontekstu powinna być raczej traktowana jako zaprzeczenie intencji tego Sądu, ponieważ w swoim wywodzie wyraźnie opowiedział się on za racjonalnym i sprawiedliwym traktowaniem zabużan.

Równie poważne zastrzeżenia budzą badany wymóg zamieszkiwania w dniu 1 września 1939 r. na byłym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wywołuje w świetle zasady proporcjonalności *sensu stricto*. Art. 2 ust. 1 ustawy rekompensacyjnej jest w zaskarżonym zakresie bardzo restrykcyjny. Wymaga od zabużan zamieszkiwania na byłym terytorium państwa polskiego

w jednoznacznie wskazanym momencie, przypadającym skądinąd w odległej przeszłości. Przyjęte kryterium jest więc „ostre” (nie mają tu żadnego znaczenia okoliczności zmiany miejsca zamieszkania ani też horyzont czasowy takiej decyzji) i w konsekwencji łatwe do zastosowania. Niemniej pozbawia prawa do rekompensaty te osoby, które (lub których bliscy) przenieśli się na obecne terytorium Polski kilka dni przed wybuchem wojny i to nawet wtedy, gdy zmiana miejsca zamieszkania miała być zaledwie tymczasowa i nie wiązała się z zamiarem trwałego wyjazdu z kresów wschodnich. Z drugiej strony tak sformułowana przesłanka domicylu pociąga za sobą nieuzasadnioną preferencję dla osób, które osiadły na wspomnianym terytorium na krótko, a przy tym szczęśliwie „załapały się” na określoną w przepisie datę graniczną.

Jak podniósł sąd konstytucyjny, restrykcyjność tej przesłanki „(...) musi być uznana za nadmierną również dlatego, że żadna osoba opuszczająca terytoria zabużańskie na skutek wojny rozpoczętej w 1939 r. nie mogła racjonalnie przewidywać, że rekompensaty za utracone nieruchomości (jeżeli w ogóle kiedykolwiek zostaną wypłacone) będą uzależnione od miejsca zamieszkania ich właściciela w dniu 1 września 1939 r.” Należy mieć też na uwadze fakt, że w realiach międzywojennych pracownicy często dostosowywali miejsce zamieszkania do potrzeb i wymagań pracodawców. Standardem były np. delegacje do pracy w związku z otwieraniem filii czy oddziałów macierzystego przedsiębiorstwa, co łączyło się częstokroć z przeprowadzką całej rodziny na kilka lat do innej miejscowości. Zjawisko to generowane było zresztą także przez samo państwo, albowiem powszechne było relokowanie specjalistów z dziedziny edukacji, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości czy też z zakresu administracji do tych miejscowości, w których występował ich niedobór. Migracje pracowników związane były poza tym również z dużymi inwestycjami państwowymi (budowa Centralnego Okręgu Przemysłowego oraz portu morskiego w Gdyni). „W tego typu sytuacjach, w których to państwo polskie zachęcało lub wymuszało zmianę miejsca zamieszkania, uzależnianie prawa do rekompensaty od przesłanki domicylu wydaje się szczególnie rażąco niesprawiedliwe.”

2.3. Stwierdzając niezgodność art. 2 pkt 1 ustawy rekompensacyjnej z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 ustawy zasadniczej, Trybunał postanowił o odroczeniu terminu utraty mocy obowiązującej zakwestionowanej normy prawnej. Zgodnie z pkt II sentencji wyroku, nastąpi to z upływem 18 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw (30 kwietnia 2014 r.).

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Mając na względzie motywy rozstrzygnięcia przedstawione przez Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 23 października 2012 r., proponuje się nadanie nowego brzmienia art. 2 pkt 1 ustawy rekompensacyjnej. Projektowana zmiana sprowadza się do tego, że w miejsce dotychczasowego wymogu zamieszkiwania na byłym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 1 września 1939 r. wprowadzona zostanie przesłanka miejsca zamieszkania na wymienionych terenach, której spełnienie będzie oceniane z uwzględnieniem przepisów obowiązujących we wskazanej wyżej dacie, tj. przepisów dopuszczających posiadanie kilku miejsc zamieszkania – zob. przepisy § 3–10 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 maja 1934 r. (...) o meldunkach i księgach ludności (Dz. U. Nr 54, poz. 489, z późn. zm.), a ponadto art. 3 ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o prawie właściwym dla stosunków prywatnych wewnętrznych (Dz. U. Nr 101, poz. 580, z późn. zm.) oraz art. 24 Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. z 1932 r. Nr 112, poz. 934, z późn. zm.).

W następstwie projektowanej nowelizacji ustawy rekompensacyjnej wzrośnie zatem liczba jej beneficjentów, gdyż jej zakresem podmiotowym zostaną objęte także te osoby, które (lub których spadkodawcy) na kresach wschodnich miały jedynie „dodatkowe” miejsce zamieszkania. Jednocześnie warto zaakcentować, że wobec braku oznaczenia w art. 2 pkt 1 ustawy rekompensacyjnej konkretnego punktu czasowego, spełnienie warunku posiadania miejsca zamieszkania na byłym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie rozpatrywane przez pryzmat zdarzeń opisanych w art. 1 tej ustawy, a nade wszystko okresów, w których dochodziło do migracji ludności w związku z układami republikańskimi (art. 1 ust. 1 pkt 1–3) oraz umowami, o których mowa w art. 1 ust. 1 pkt 4 i ust. 2.

To dość elastyczne podejście do kryterium domicylu, które to kryterium – co wypada wyraźnie zaznaczyć – samo w sobie nie może być jeszcze uznane za niekonstytucyjne (bo taki charakter ma dopiero wymóg zamieszkiwania na kresach wschodnich w ściśle określonym dniu), pozwoli na potwierdzenie prawa do rekompensaty w przypadku tych osób, które z różnych przyczyn w dniu wybuchu II wojny światowej nie miały na byłym terytorium Polski miejsca zamieszkania w rozumieniu art. 25 k.c. W szczególności więc ustawa dotyczyć będzie osób znajdujących się w analogicznej sytuacji, jak skarżąca w sprawie SK 11/12.

Zważywszy ów aspekt socjalny, który to nadal, mimo iż nie w dominującym zakresie, widoczny jest w przypadku prawa do rekompensaty, projektodawca nie zdecydował się na całkowite pominięcie w treści zmienianego przepisu kryterium zamieszkiwania na terytorium,

które po zakończeniu wojny nie znalazło się w granicach państwa polskiego, bądź też na mocy umowy z dnia 15 lutego 1951 r. zostały wyłączone z jego obszaru. Jeżeli chodzi natomiast o sugestię zawartą w wypowiedzi Trybunału, dotyczącą sformułowania w ustawie rekompensacyjnej dodatkowych przesłanek, dzięki którym możliwe byłoby niuansowanie uprawnień poszczególnych zabużan w zależności od skali ich uszkodzenia (przykładowo: przyznawanie „osobom najbardziej uszkodzonym” rekompensat „w pierwszej kolejności” albo „w najszerszym wymiarze”) lub „(...) szczególne traktowanie tych repatriantów, którzy całe swoje życie przed wybuchem II wojny światowej związali z kresami wschodnimi (a nie tylko mniej lub bardziej przypadkowo mieli na tym obszarze miejsce zamieszkania 1 września 1939 r.)”, to próba taka nie została podjęta z tego powodu, że problem roszczeń zabużańskich ma już długą historię i jest „obrośnięty” bogatym orzecznictwem, które niewątpliwie w tym kontekście należałoby uwzględnić (jak chociażby wyrok wydany w sprawie K 2/04, gdzie jednym z wzorców konstytucyjnych był art. 32 poręczający zasadę równości). Jednocześnie jest rzeczą bezsporną, iż ustawodawca powinien przyczynić się do definitywnego rozwiązania przedmiotowej kwestii, zaś wprowadzanie dalszych różnicowań między uprawnionymi mogłoby temu nie służyć. Nie bez znaczenia jest poza tym również fakt, że znaczna liczba wniosków już złożonych nie została jak dotąd rozpatrzona. Co oczywiste, w stosunku do tych osób zastosowania nie mogłyby znaleźć regulacje mniej korzystne, a z kolei przyjęcie regulacji w jakiś sposób uprzywilejowujących niektórych z wnioskodawców mogłoby rodzić poczucie niesprawiedliwości i to także u tych, których sprawy zostały już załatwione w oparciu o mniej korzystne przepisy.

Projektodawca nie skorzystał również ze wskazówki wyrażonej w końcowym fragmencie punktu 5.2 uzasadnienia orzeczenia z dnia 23 października 2012 r. Wprowadzenie kryterium związanego ze specyfiką „sytuacji tych osób, dla których utracone mieszkania czy domy były jedynymi posiadanymi nieruchomościami, zwłaszcza jeżeli służyły one do zaspokajania osobistych potrzeb mieszkaniowych zabużan” mogłoby bowiem stać się źródłem poważnych trudności dowodowych i wywoływać liczne kontrowersje w procesie stosowania prawa.

Wreszcie odrębnej uwagi wymaga potrzeba nawiązana w treści projektowanego art. 2 pkt 1 do przepisów obowiązujących w dacie 1 września 1939 r. Jak już wspomniano powyżej, rozumienie zwrotu „zamieszkiwał” nie było dotychczas zupełnie jednolite. Podstawowym pytaniem było w tym zakresie to, czy miejsce zamieszkania powinno być definiowane przez pryzmat art. 25 k.c., czy też przepisów wcześniejszych. Ostatecznie przewagę zdobył pogląd

odwołujący się do obecnie obowiązującej definicji miejsca zamieszkania, co w efekcie prowadziło do „nałożenia” na stany faktyczne sprzed dziesięcioleci aktualnej siatki pojęciowej. Tymczasem na marginesie swego wyводу Trybunał Konstytucyjny zastrzegł, że wady, które wpłynęły na ocenę art. 2 pkt 1 ustawy rekompensacyjnej, mogłyby być rozpatrywane także w kategoriach naruszenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przezeń prawa, wywodzonej z art. 2 Konstytucji. Ten ostatni wzorzec nie został wprawdzie skutecznie powołany w sprawie SK 11/12, niemniej Trybunał dostrzegł sprzeczność między powołaną zasadą a opisanym działaniem ustawodawcy polegającym na kwalifikowaniu zdarzeń z odległej przeszłości przez stosowanie instytucji współczesnych. Skądinąd pozostawienie organom stosującym prawo zbyt daleko idącej swobody z racji niedostatecznej precyzji uregulowań ustawowych może uzasadniać postawienie zarzutu naruszenia zasad poprawnej legislacji, a więc kolejnego standardu płynącego z proklamowanej w art. 2 Konstytucji zasady demokratycznego państwa prawnego.

W projekcie zaproponowano również przepis przejściowy, którego celem jest stworzenie zainteresowanym osobom możliwości ponownego zgłoszenia żądania ustalenia prawa do rekompensaty (art. 2). Naturalnie odnosić się to będzie tylko do tych osób, których sprawy zostały rozstrzygnięte negatywnie ze względu na niekonstytucyjny warunek domicylu. W opinii projektodawcy, okres 6 miesięcy jest przy tym na tyle długi, że złożenie wymaganego wniosku przed jego upływem będzie jak najbardziej realne.

4. Skutki projektowanej ustawy

Projekt ustawy o zmianie ustawy o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej uwzględnia stanowisko Trybunału Konstytucyjnego zaprezentowane w wyroku z dnia 23 października 2012 r. Podstawowym jego skutkiem będzie wobec tego zastąpienie regulacji, która nie czyni zadość standardom konstytucyjnym, takim, które będzie zgodne zwłaszcza z art. 64 ust. 2 ustawy zasadniczej.

Przewiduje się, że ustawa pociągnie za sobą zwiększenie wydatków państwowego funduszu celowego, jakim jest Fundusz Rekompensacyjny (art. 16 ustawy rekompensacyjnej). Szacuje się, że kwota rekompensat, które zostaną wypłacone w związku z proponowaną zmianą art. 2 pkt 1 ustawy rekompensacyjnej, może wynieść około 159 mln zł, przy czym przedmiotową kwotę wyliczono przyjmując, że w sprawach toczących się przed wojewodami

jako organami pierwszego stopnia, w których wydano decyzje odmawiające potwierdzenia prawa do rekompensaty, występowały średnio trzy osoby, a przeciętna wysokość aktualnie wypłacanych rekompensat wynosi 62,2 tys. zł. W omawianym wyliczeniu uwzględnione zostały zarówno sprawy zakończone przed wojewodami (73), jak i te, w których złożone zostały odwołania do Ministra Skarbu Państwa (200). Ponadto wzięto pod uwagę wnioski, które nie zostały do tej pory rozpatrzone (57,6 tys.) i założono, że około 1% z nich, czyli w przybliżeniu 576, może dotyczyć projektowana ustawa. Przedstawiane rachunki znajdują wsparcie w informacji przedłożonej Komisji Ustawodawczej przez Ministra Skarbu Państwa w piśmie z dnia 8 kwietnia 2013 r.

Nowelizacja ustawy rekompensacyjnej nie wpłynie natomiast na sytuację pozostałych jednostek sektora finansów publicznych, w tym zwłaszcza jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana ustawa nie będzie też zasadniczo miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i funkcjonowanie przedsiębiorstw. Aczkolwiek należy w tym miejscu dodać, że konieczność przedłożenia dodatkowych operatów szacunkowych może rzutować na wzrost popytu na usługi związane z wyceną nieruchomości, a tym samym na sytuację wymienionego segmentu rynku pracy.

5. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.